

HYPERKINETICKÉ PORUCHY CHOVÁNÍ. ADD, ADHD.

Základní pravidla intervence a pomoci
žákovi.

PORUCHY CHOVANI SPOJENE S PORUCHOU AKTIVITY A POZORNOSTI - ADD, ADHD

- ◉ První symptomy - již před 3. rokem
- ◉ Poměr je u chlapců a dívek - 2:1 až 6:1

LMD (LEHKÁ MOZKOVÁ DYSFUNKCE) - termín se používal
dříve, dnes nahrazen termíny:

ADD = PORUCHA POZORNOSTI

ADHD = PORUCHA POZORNOSTI S HYPERKATIVITOU

Pojmy byly zavedeny v r. **1972** - Douglasovou.

Dělení s + - zavedl r. **1998** - Berkley (ADD-H, ADD+H)

Ve Školském zákoně č. 561/2004 Sb. - je porucha
zahrnuta pod termín - vývojové poruchy chování, ve
vyhlášce o poradenství (č. 72/2005 Sb.) - specifické
poruchy učení a chování (SPU)

DEFICITY U ADHD

DOUGLASOVÁ uvádí 4 deficiency u ADHD:

1. **ztráta pozornosti**
2. **útlum** - v oblasti spontánní odpovědi organismu
3. **útlum** - v oblasti pohotovosti k plnění požadavků situace
4. **okamžitá odměna** - neobvykle silné očekávání

PŘÍČINY PORUCHY ADHD

1. medicínsko-organický koncept etiologie ADHD

BIOLOGICKÉ FAKTORY

2. Psychologické koncepty etiologie ADHD

TEORIE SOCIÁLNÍHO UČENÍ - do určité míry jsou modely chování naučené

ADD - PORUCHA POZORNOSTI

Projevy:

Problémy v pozornosti

Snadno se rozptýlí - reaguje na zevní podněty

Problémy s nasloucháním, plněním úkolů

Neschopnost soustředit se na zadané úkoly

Pomalé osobní tempo

Nepořádnost - pracovní místo

Problémy s samostatnou prací, úzkostné rysy

Nevyrovnaný výkon ve škole

Duchem nepřítomen

Zapomínání na povinnosti

Ztrácí nebo nemůže najít věci

Porucha je vývojově stálá, s věkem se neupravuje!

ADHD - PORUCHA POZORNOSTI SPOJENÁ S HYPERAKTIVITOU

Projevy:

Vysoká míra aktivity - v pohybu, vrtí se, padá ze židle, hraje si s předměty...

Impulzivita a malé sebeovládání - vyhrkne, skáče do řeči, ruší, není schopen se podřídit autoritě, pravidlům

Potíže se zaměřením a udržením pozornosti

Potíže se soustředěním se na úkol a jeho dokončením

Potíže s přechodem k jiné činnosti

Problémy s nasloucháním a plněním úkolů

Sociální nevyzrálost, problémy ve vztazích s vrstevníky, nejistota

Malá sebeúcta, sebedůvěra, změny nálad, úzkosnost, opoziční chování

Často se pojí s - poruchami chování, agresivitou, lhaním, krádežemi...

Snadná rozptýlitelnost vnějšími podněty

Nevyrovaný výkon

Vypínání pozornosti (zasněnost)

Nepořádnost

Potíže se samostatnou prací

Zapomínání věcí, úkolů

DIAGNOSTIKA HYPERKINETICKÉHO SYNDROMU

Klasifikace MKN- 10. revize - I. Hyperkinetické poruchy - F90: 3 okolnosti:

1. Symptomy se objevily před 7. rokem věku.
2. Přetrvávají nejméně 6 měsíců.
3. Jsou takového stupně, že se jeví jako vývojová úchylka.

UŽÍVANÉ METODY:

DOTAZNÍKY

POZOROVÁNÍ - DLOUHODOBÉ

ANAMNÉZA - OSOBNÍ, RODINNÁ

LÉKAŘSKÁ, PSYCHOLOGICKÁ VYŠETŘENÍ - neurolog,
pedopsychiatr, psycholog

SOUČASNÉ TRENDY

4 zásady:

1. Podporovat učení a vzdělávání.
2. Podporovat vhodné chování.
3. Aplikovat medikamenty.
4. Podporovat vztahy mezi rodiči a dětmi.

STĚŽEJNÍ OBLASTI

Spočívají ve 3 rovinách:

1. Medikace.

2. Trénink rodičů a vzdělávání pedagogů.

- např. metoda videotréninku
- diagnostika problému

MODIFIKACE CHOVÁNÍ (behaviorální modifikace) -
upevňování žádoucího a oslabování problémového

STRATEGIE POSILOVÁNÍ

Různé metody:

Hospodaření se žetony (token system)

Metoda penále za reakci (response cost)

Metoda vylučování (timeout)

Smlouva mezi pedagogem a žákem

STĚŽEJNÍ OBLASTI - POKRAČOVÁNÍ

TRÉNINK KOGNITIVNÍCH STRATEGIÍ

- 1/ sebeinstrukční trénink - podle instrukcí dospělého
  - 2/ trénink strategií řešení problému - vytvořit struktury pro plánování soc. chování a školní práce
  - 3/ trénink sebeposilování - být nezávislý na odměnách od dospělého
  - 4/ trénink zvládnání problémových situací a chybných rozhodnutí
- 3. Strukturované uspořádání času, činností a prostředí (vymezené místo, režim dne, rituály...)**

METODA DOBRÉHO STARTU

Její průkopnicí v ČR je PhDr. Jana Swierkoszová (2009).

Metoda je rozpracována do 25 lekcí s dostatečným výběrem modelových situací. Je určena dětem ve věku 5-12 let (se SPUCH).

Sleduje rozvoj psychomotoriky ve všech aspektech v součinnosti se sférou emocionálně motivační a sociální.